

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jana Ducháčka a soudců JUDr. Ivy Trávníčkové Ph.D., a Mgr. Jiřího Kopeckého ve věci

žalobců: a) [redacted], narozený dne [redacted],
bytem [redacted]
b) [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
oba zastoupeni advokátem JUDr. Ervínem Perthenem, MBA
sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové

proti
žalovaným: 1. [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátkou Mgr. Leonou Polákovou
sídlem třída Míru 450, Pardubice
2. [redacted], narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
toho času ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici [redacted]
3. [redacted], narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Lukášem Kůlhánkem
sídlem Dlouhá 101/13, Hradec Králové

k odvolání žalobců, 1. žalované a 2. žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 10.5.2018, č.j. 27 C 151/2016-202,

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

takto:

I. Rozsudek okresního soudu se v části výroků I. a II. v rozsahu částky 258.000 Kč **zrušuje** a řízení se **zastavuje**.

II. Rozsudek okresního soudu se ve zbývajících částí výroků I. a II. **mění** takto:

1/ Soud **schvaluje smír žalobců, 1. žalované a 3. žalovaného** tohoto znění:

- a) 1. žalovaná se zavazuje uhradit žalobcům a) a b), oprávněným společně a nerozdílně, částku 550.000,- Kč, a to ve dvou splátkách, když první splátka ve výši 275.000,- Kč bude uhrazena nejpozději do 31. 10. 2022 a druhá splátka ve výši 275.000,- Kč bude uhrazena nejpozději do 31. 12. 2022, a to pod ztrátou výhody splátek v případě prodlení. Uhrazením těchto částek budou mezi sebou žalobci a) a b) a 1. žalovaná z nároků uplatněných v tomto řízení zcela vypořádáni.
- b) 3. žalovaný se zavazuje uhradit žalobcům a) a b), oprávněným společně a nerozdílně, částku 550.000,- Kč, a to ve dvou splátkách, když první splátka ve výši 50.000,- Kč bude uhrazena nejpozději do 31. 10. 2022 a druhá splátka ve výši 500.000,- Kč bude uhrazena nejpozději do 31. 12. 2022, a to pod ztrátou výhody splátek v případě prodlení. Uhrazením těchto částek budou mezi sebou žalobci a) a b) a 3. žalovaný z nároků uplatněných v tomto řízení zcela vypořádáni.
- c) Žalobci a) a b) a 1. žalovaná a 3. žalovaný nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů tohoto řízení.
- d) Žalobci a) a b) v řízeních vedených u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 108 C 4/2022 a 109 C 13/2022 uplatnili nároky na vrácení uhrazených nákladů řízení dle rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích č.j. 23 Co 432/2018-339, ze dne 23.5.2019 včetně příslušenství a ze strany 1. žalované a 3. žalovaného byly jistiny žalovaných částek vráceny žalobcům a) a b).

Žalobci a) a b) se zavazují nepožadovat příslušenství uplatněné v žalobách vedených u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 108 C 4/2022 a 109 C 13/2022 a právní mocí usnesení o schválení smíru se těchto nároků vzdávají, což 1. žalovaná a 3. žalovaný přijímají a to i pro případ, že jim byl nárok na příslušenství pravomocně přiznán vůči 3. žalovanému.

V doposud neskončeném řízení vedeném u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 108 C 4/2022 proti 1. žalované se žalobci a) a b) zavazují vzít žalobu v celém zbývajícím rozsahu zpět do 14 dnů od právní moci usnesení o schválení smíru a 1. žalovaná s tímto zpětvzetím vysloví souhlas. Každá ze stran si v řízení vedeném u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 108 C 4/2022 ponese náklady řízení ze svého.

2/ 2. žalovaný je povinen zaplatit žalobcům, oprávněným společně a nerozdílně, 1.462.000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku s tím, že tato povinnost zanikne plněním ostatních žalovaných, k níž se zavázali dohodou schválenou ve formě soudního smíru dle tohoto rozsudku.

III. 2. žalovaný je povinen nahradit každému ze žalobců k rukám jejich advokáta náklady řízení před okresním soudem ve výši 119.570,70 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

IV. 2. žalovaný je povinen nahradit každému ze žalobců k rukám jejich advokáta náklady odvolacího řízení ve výši 49.451,40 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- V. Každému ze žalobců se prostřednictvím Okresního soudu v Pardubicích vrací zaplacený soudní poplatek z odvolání ve výši 9.138 Kč.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem okresní soud uložil 1. žalované a 2. žalovanému zaplatit žalobcům společně a nerozdílně 1.720.000 Kč (výrok I.); zamítl požadavek žalobců, aby spolu s 1. a 2. žalovanými byl povinen zaplatit žalobcům tuto částku také 3. žalovaný (výrok II.); uložil 1. žalované a 2. žalovanému nahradit společně a nerozdílně žalobcům k rukám jejich zástupce náklady řízení ve výši 341.630,70 Kč (výrok III.) a dále rozhodl tak, že ve vztahu mezi žalobci a 3. žalovaným nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV.)
2. Z odůvodnění vyplývá, že okresní soud rozhodoval o požadavku žalobců na zaplacení částky 1.720.000 Kč. Žalobci tvrdili, že 1. žalovaná a 2. žalovaný se na jejich úkor bezdůvodně obohatili, když kupní smlouva, na základě které měli nabýt vlastnické právo k nemovitostem, a na níž žalobci plnili část kupní ceny, pro nemožnost plnění zanikla. Dále žalobci tvrdili, že jim 1. žalovaná a 3. žalovaný svým jednáním způsobili škodu, neboť jim zamlčeli podstatné informace o 2. žalovaném, který byl trestně stíhán pro podezření ze spáchání trestného činu vraždy, jež měla být spáchána v předmětné nemovitosti. Žalobci uváděli, že pokud by tyto informace měli, tak by s žalovanými 1. a 2. neuzavřeli kupní smlouvu.
3. Žalovaní s žalobou nesouhlasili. 1. žalovaná a 3. žalovaný trvali na tom, že neporušili žádnou smluvní ani zákonnou povinnost. Předpokládali, že žalobci o jednání 2. žalovaného věděli, neboť spolupracovali se svědkyněmi [REDAKCE] a [REDAKCE], které v předmětné lokalitě bydlí. 2. žalovaný uvedl, že nemohl celou situaci ovlivnit, protože byl od [REDAKCE] 2014 ve vazební věznici a zastupoval jej 3. žalovaný. V době uzavření kupní smlouvy nebyl pravomocně odsouzen, ani předlužen, a ani mu nebyla uložena povinnost nahradit nemajetkovou újmu. 3. žalovaný dodal, že se pokoušel zvrátit účinky předběžného opatření, když proti němu podal odvolání. Žalovaní dále poukázali na to, že žalobci se dozvěděli o tom, co se v domě stalo, již před odsouzením 2. žalovaného a poté pouze požadovali slevu z kupní ceny.
4. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že 1. a 2. žalovaní vlastnili na základě kupní smlouvy ze dne 28. 1. 2013, s právními účinky vkladu dne 1. 3. 2013, v podílovém spoluvlastnictví pozemek st. parc. č. [REDAKCE], jehož součástí je stavba č.p. [REDAKCE], pozemek st. parc.č. [REDAKCE], jehož součástí je budova bez č.p./č.e. a pozemek parc.č. [REDAKCE] v k.ú. a části obce [REDAKCE] (dále jen „předmětné nemovitosti“), a to 1. žalovaná podíl v rozsahu 3/20 a 2. žalovaný podíl v rozsahu 17/20. Na nemovitostech vážlo zástavní právo dle smlouvy ze dne 18. 2. 2013, s právními účinky vkladu ke dni 25. 2. 2013, ve prospěch [REDAKCE], k zajištění pohledávky ze smlouvy o hypotečním úvěru ve výši 1.699.000 Kč. Ze smlouvy o hypotečním úvěru ze dne 21. 2. 2013 bylo zjištěno, že 1. žalovaná a 2. žalovaný čerpali úvěr společně.
5. Ze spisu Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. [REDAKCE] bylo zjištěno, že 2. žalovaný byl dne [REDAKCE] 2014 zadržen a dne [REDAKCE] 2014 byl vzat do vazby. Dne [REDAKCE] 2014 se přiznal k vraždě [REDAKCE]. Dne [REDAKCE] 2014 se [REDAKCE] a [REDAKCE] připojili k trestnímu řízení proti 2. žalovanému s nárokem na náhradu škody. Rozsudkem ze dne 22. 10. 2014, č.j. [REDAKCE] [REDAKCE] bylo 2. žalovanému uloženo nahradit poškozeným nemajetkovou újmu v celkové výši 5.000.000 Kč. Rozsudek nabyl právní moci dne 14. 1. 2015.
6. Mezi žalobci a 1. a 2. žalovanými byla dne 30. 10. 2014 uzavřena kupní smlouva o prodeji předmětných nemovitostí. Za 2. žalovaného na základě plné moci jednal 3. žalovaný. Podle kupní smlouvy měli žalobci předmětné nemovitosti nabýt do podílového spoluvlastnictví, každý v rozsahu ideální poloviny. Byla dohodnuta kupní cena ve výši 2.700.000 Kč s tím, že podíly

prodávajících na kupní ceně se rovnají jejich spoluvlastnickým podílům na převáděných nemovitostech. Část kupní ceny ve výši 1.720.000 se kupující zavázali složit na účet [REDAKCE] do 10. 11. 2014 tak, aby došlo k zániku pohledávky, pro kterou vázlo na předmětných nemovitostech zástavní právo. Podle potvrzení [REDAKCE] byly dne 7. 11. 2014 uhrazeny veškeré dluhy zajištěné zástavním právem ohledně dluhu 1. žalované a 2. žalovaného a zástavní právo k předmětným nemovitostem dle zástavní smlouvy ze dne 18. 2. 2013 zaniklo.

7. Dne 21. 11. 2014 nařídil Okresní soud v Pardubicích pod č.j. 15 Nc 3102/2014-67, předběžné opatření, kterým zakázal nakládat 2. žalovanému s jeho spoluvlastnickým podílem na předmětných nemovitostech. Katastrální úřad rozhodnutím ze dne 22. 12. 2014, č.j. [REDAKCE] zamítl návrh na vklad vlastnického práva žalobců na základě kupní smlouvy ze dne 30. 10. 2014, který mu byl doručen dne 10. 11. 2014, neboť 2. žalovaný byl předběžným opatřením omezen ve smluvní volnosti týkající se věci, která je předmětem právního jednání. Kupní smlouvou ze dne 1. 3. 2016, s právními účinky vkladu ke dni 23. 3. 2016, převedla 1. žalovaná svůj spoluvlastnický podíl ve výši 3/20 na společnost M&M investiční s. r. o., Ostrava.
8. Soud prvního stupně nárok žalobců posuzoval dle ust. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „o. z.“). Dovedil, že 1. žalované a 2. žalovanému vzniklo bezdůvodné obohacení dle § 2991 odst. 1 a 2 o. z., neboť kupní smlouva, která byla uzavřena mezi žalobci a těmito žalovanými dne 30. 10. 2014 zanikla dle § 2006 a § 2007 o. z. pro nemožnost plnění, neboť 2. žalovanému byla předběžným opatřením ze dne 21. 11. 2014 zakázána dispozice se spoluvlastnickým podílem o velikosti 17/20 na předmětných nemovitostech a převod zbývajících spoluvlastnického podílu o velikosti 3/20 ve vlastnictví 1. žalované ztratil pro žalobce smysl, neboť chtěli předmětné nemovitosti koupit jako celek. Zánikem kupní smlouvy pro nemožnost plnění zanikl i právní důvod pro plnění žalobců, kteří 1. žalované a 2. žalovanému zaplatili 1.720.000 Kč na úhradu kupní ceny. Touto platbou žalobců se tito žalovaní bezdůvodně obohatili. Bezdůvodné obohacení nelze poměřovat velikostí spoluvlastnických podílů, neboť 1. žalovaná a 2. žalovaný byli, na základě smlouvy o poskytnutí hypotečního úvěru ze dne 21. 2. 2013 (podle které jim byl poskytnut [REDAKCE] úvěr ve výši 1.699.000 Kč) zavázáni společně a nerozdílně. Žalobci tak zaplacením částky 1.720.000 Kč plnili to, co byli povinni plnit 1. žalovaná a 2. žalovaný společně a nerozdílně. Okresní soud proto žalobě vyhověl vůči 1. žalované a 2. žalovanému v plném rozsahu a uložil žalobcům povinnost zaplatit předmětnou částku společně a nerozdílně.
9. Soud prvního stupně dále vyložil, že nárok na bezdůvodné obohacení lze úspěšně uplatňovat vedle nároku na náhradu škody. Bezdůvodné obohacení je sice subsidiární k náhradě škody (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 28 Cdo 3181/2013).
10. Okresní soud neshledal nárok žalobců na náhradu škody za důvodný. Vyložil, že v řízení bylo prokázáno, že žalobcům vznikla škoda v žalované výši a 1. žalovaná a 3. žalovaný porušili povinnost jednat v právním styku poctivě dle § 6 o. z. Věděli o trestním stíhání 2. žalovaného, včetně toho, že byl vzat do vazby, kde ho také 3. žalovaný navštívil kvůli udělení plné moci. Poctivost dle § 6 o. z. vyjadřuje určitý standard chování v právních vztazích, vyžadující čestnost a otevřenost a strany mají na základě principu poctivosti tzv. informační povinnost, která vyžaduje, aby si strany před uzavřením smlouvy sdělili relevantní informace, které jsou důležité. Žalovaní tak měli bez ohledu na to, zda byly kladeny otázky na 2. žalovaného, poskytnout žalobcům informaci o tom, že se v nemovitosti stala před několika měsíci vražda, bez ohledu na to, zda byli na tuto skutečnost dotázáni.
11. Přestože byl prokázán vznik škody, porušení právní povinnosti 1. žalované a 3. žalovaného, když jejich nedbalostní zavinění je presumováno, tak není dána příčinná souvislost mezi vznikem škody a porušením právní povinnosti. Ke vzniku škody došlo shodou okolností, které ve výsledku vedly k tomu, že těsně před uzavřením kupní smlouvy 30. 10. 2014, byl 2. žalovaný dne [REDAKCE] 2014 nepravomocně odsouzen k náhradě nemajetkové újmy ve výši 5.000.000 Kč. Před povolením

vkladu vlastnického práva žalobců do katastru podali pozůstalí dne 20. 11. 2014 návrh na vydání předběžného opatření, kterým mělo být zakázáno disponovat 2. žalovanému s jeho spoluvlastnickým podílem. Soud návrhu vyhověl. Žalobci mezi tím zaplatili část kupní ceny přímo [REDAKCE]. Pokud by se žalobci chovali obezřetněji, nespolehali by jen na informace o nemovitostech o žalovaných a zjišťovali by si je z jiných zdrojů. Mohli také složit kupní cenu do úschovy a škoda by nevznikla. Okresní soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2018 sp. zn. 25 Cdo 612/2017, podle něhož nevyužití možnosti zaplacení kupní ceny prostřednictvím notářské úschovy při prodeji nemovitosti, může být okolností zakládající tzv. spoluzavinění poškozeného na vzniku škody. Protože mezi nepoctivým jednáním 1. žalované a 3. žalovaného a vznikem škody na straně žalobců chybí podstatná příčinná souvislost, okresní soud žalobu vůči 3. žalovanému zamítl.

12. Po rozhodnutí okresního soudu zaplatila 1. žalovaná žalobcům 258.000 Kč, tj. částku připadající na její podíl ve výši 3/20 z částky 1.720.000 Kč. Podáním ze dne 1. 8. 2018 vzali žalobci žalobu v rozsahu částky 258.000 Kč zpět. Ostatní účastníci neměli proti zpětvzetí žaloby v tomto rozsahu námitek.

13. Rozsudek okresního soudu napadli odvolání žalobci, 1. žalovaná a 2. žalovaný.

14. Žalobci brojili proti výrokům II. a IV. a nesouhlasili se zamítnutím žaloby vůči 3. žalovanému. Trvali na tom, že je dána podstatná příčinná souvislost mezi nepoctivým jednáním žalovaných a vznikem škody. Žalovaní porušili ustanovení § 1728 odst. 2 o. z., neboť při jednání uzavření smlouvy nesdělili všechny skutkové a právní okolnosti, v případě 3. žalovaného se jednalo navíc i o zprostředkování poskytnutí hypotečního úvěru. Zatajení podstatných informací o osobě 2. žalovaného a temné minulosti domu, sjednání právně nevýhodných podmínek úvěru pro žalobce, spočívající v jednání 3. žalovaného, je podstatnou příčinou, z níž vznikl škodlivý následek. Žalobci byli postiženi tím, že v důsledku způsobu financování zaplatili část kupní ceny, aniž by získali vlastnictví k nemovitostem a 3. žalovaný, který zprostředkoval financování a koupil nemovitosti, postupoval v neprospěch žalobců a k jejich újmě.

15. 1. žalovaná napadla odvoláním rozsudek ve výroku I. a III. pouze v rozsahu částky 1.462.000 Kč. Nesouhlasila se závěrem soudu prvního stupně ohledně přenosu své solidární odpovědnosti s 2. žalovaným, za závazek vůči [REDAKCE], na závazek vůči žalobcům z titulu bezdůvodného obohacení. Odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 2464/2000, podle něhož nelze u bezdůvodného obohacení založit solidární povinnost soudním výrokem. Zdůraznila, že v daném případě žalobci se souhlasem žalovaných plnili ve prospěch věřitele - [REDAKCE], šlo ale o plnění na kupní cenu. Způsob rozdělení kupní ceny, popsany v kupní smlouvě ze dne 30. 10. 2014 mezi ní a 2. žalovaného, odpovídal jejich spoluvlastnickým podílům na nemovitosti, tj. 3/20 a 17/20. Takovým způsobem by došlo k rozdělení i zůstatku kupní ceny. Povinnost žalobců uhradit kupní upravovala kupní smlouva, ve které bylo dohodnuto, že kupní cena bude mezi žalované rozdělena podle výše jejich podílů. Jakákoliv analogie mezi solidární odpovědností za jejich závazek vůči [REDAKCE] (který žalobci svým plněním na kupní cenu za oba jmenované umožili) a solidární odpovědností za závazky žalovaných vůči žalobcům z kupní smlouvy, resp. z titulu bezdůvodného obohacení, kterou dovodil soud prvního stupně, není správná.

16. 1. žalovaná dále namítala, že požadavek žalobců na náhradu škody není důvodný, neboť skutečnost, že v nemovitosti byla spáchána vražda, nemůže být důvodem, pro který by nemovitost nemohla být nabízena k prodeji. Její povinností nebylo žalobcům tuto skutečnost sdělovat. V rozhodné době nebyl 2. žalovaný uznán vinným a ona sama neměla důvod předpokládat, že by žalobci tuto informaci neznali, neboť spolupracovali se svědkyněmi [REDAKCE] a [REDAKCE]. Poškození se svým nárokem do trestního řízení přihlásili až [REDAKCE] 2014. Žalobci znali stav nemovitostí, věděli o existenci zástavního práva a jiné zjevné ani skryté vady nemovitost

nevykazovala. Ačkoliv žalobci uváděli, že pokud by o události v domě věděli, kupní smlouvu by neuzavřeli, tak při následném jednání požadovali pouze slevu z kupní ceny.

- 17.2. žalovaný poukázal na to, že udělil plnou moc 3. žalovanému pro prodej nemovitostí, 3. žalovaný se zavázal jednat tak, aby nezpůsobil 2. žalovanému žádnou škodu, výsledek je však takový, že 2. žalovaný, ač se neúčastnil prodeje a byl zastupován 3. žalovaným, je zavázán nahradit žalobcům náklady řízení a 3. žalovaný je osvobozen od vzniklé situace.
- 18.3. žalovaný navrhl potvrzení rozsudku okresního soudu. Uvedl, že pokud mají žalobci pohledávku za 1. žalovanou a 2. žalovaným z titulu bezdůvodného obohacení, nemohla jim vzniknout škoda, neboť majetek žalobců se transformoval z finanční hotovosti do pohledávky za třetími osobami v téže hodnotě. 3. žalovaný se ztotožnil se s právním názorem okresního soudu o absenci příčinné souvislosti. Před okresním soudem žalobci nikdy netvrdili, že by porušil svou povinnost jako úvěrový poradce a sjednal nevýhodné podmínky poskytnutí či čerpání úvěru ani to, že by porušením takové povinnosti vznikla škoda. Porušení jeho povinnosti jako úvěrového poradce tvrdili žalobci až v odvolání. Tvzení žalobců o sjednání nevýhodného úvěru je nepravdivé. K navrženému postupu neměla výhrady poradkyně žalobců [REDAKCE]. Čerpání úvěru bylo zcela standardní.
19. Rozsudkem ze dne 23. 5. 2019, č.j. 23 Co 432/2018-339 odvolací soud s ohledem na částečné zpětvzetí žaloby v rozsahu částky 258.000 Kč zrušil rozsudek okresního soudu a řízení zastavil; potvrdil zamítavý rozsudek vůči 3. žalovanému a změnil rozsudek okresního soudu a uložil 2. žalovanému zaplatit každému ze žalobců 731.000 Kč a zamítl takový požadavek vůči 1. žalované. Dále rozhodl odvolací soud o náhradě nákladů řízení a poplatkové povinnosti.
20. Odvolací soud sdílel závěr okresního soudu o tom, že závazek dle kupní smlouvy ze dne 30. 10. 2014 zanikl pro nemožnost plnění dle § 2006 odst. 1, § 2007 o. z., neboť nebylo možné provést vklad vlastnického práva žalobců na základě kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky, když katastrální úřad návrh na vklad zamítl, včetně toho, že v důsledku částečné nemožnosti plnění (postižení dispozičních práv 2. žalovaného) zanikl dle § 2007 o. z. závazek v celém rozsahu, neboť žalobci měli zájem koupit předmětné nemovitosti jako celek a převod vlastnického práva pouze v rozsahu 3/20 předmětných nemovitostí pro ně nemělo význam. Následkem zániku závazků z kupní smlouvy odpadl i právní důvod pro plnění ze strany žalobců a žalobcům vznikl nárok na vrácení toho, co sami podle kupní smlouvy plnili. Částka, která byla na kupní cenu ze strany žalobců plněna, představuje bezdůvodné obohacení 1. žalované a 2. žalovaného (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.10.2002, sp. zn. 33 Odo 868/2001).
21. K vydání bezdůvodného obohacení nejsou však 1. žalovaná a 2. žalovaný zavázáni společně a nerozdílně. Zákonná úprava vychází u společných dluhů (pohledávek), jejichž předmětem je dělitelné plnění, zásadně z odpovědnosti dlužníka (oprávněnosti věřitele k přijetí plnění) jen za svůj díl (svého dílu), ledaže smlouva, zákon nebo rozhodnutí soudu stanoví jinak (srov. § 1871 odst. 1 o.z.). Pro závazek žalovaných vydat bezdůvodné obohacení zákon nestanoví rozsah jejich povinností. Je proto třeba při vymezení rozsahu odpovědnosti 1. žalované a 2. žalovaného vycházet ze skutkové podstaty, z níž bezdůvodné obohacení vzniklo. Skutkovou podstatou k vydání bezdůvodného obohacení žalovaných podle § 2991 odst. 2 o.z. je plnění z právního důvodu, který odpadl, a nikoliv plnění za jiného, neboť bezdůvodné obohacení vzniklo 1. žalované a 2. žalovanému poté, co závazkový vztah mezi nimi a žalobci zanikl pro nemožnost plnění. 1. žalovaná a 2. žalovaný tak mají vydat bezdůvodné obohacení z této skutkové podstaty. Žalobci plnili na kupní cenu dle kupní smlouvy, k jejímuž přijetí byli 1. žalovaná a 2. žalovaný oprávněni dle výše svých spoluvlastnických podílů. Poskytnuté plnění žalobců bylo plněním na kupní cenu a nikoliv plnění za žalované na jejich dluh (a to i přestože předmětná část kupní ceny byla poukázána na účet třetího subjektu. Ten byl pouze sjednaným místem plnění). Ve vztahu mezi žalobci a 1. žalovanou a 2. žalovaným není proto právně významné, jak byli zavázáni 1. žalovaná a 2. žalovaný ze vztahu z úvěrové smlouvy s [REDAKCE] (kde byli zavázáni společně a nerozdílně), neboť

skutkovou podstatou k vydání bezdůvodného obohacení není plnění za jiného. Lze tak uzavřít, že 1. žalovaná se bezdůvodně obohatila v rozsahu 3/20 jejího spoluvlastnického podílu, tj. z částky 1.720.000 Kč částkou 258.000 Kč, kterou žalobcům již vydala. 2. žalovaný se poté obohatil v rozsahu 17/20 z částky 1.720.000 Kč, tj. částkou 1.462.000 Kč, jež zůstala předmětem řízení.

22. Odvolací soud sdílel závěr okresního soudu o tom, že není vyloučeno, aby určitý nárok na zaplacení byl žalobci odvíjen od různých titulů, tj. jak z nároku na vydání bezdůvodného obohacení, tak souběžně z nároku na náhradu škody (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 31 Cdo 2307/2013). Odvolací soud rovněž neshledal odpovědnost 1. žalované ani 3. žalovaného za náhradu škody. 1. žalovaná a 3. žalovaný mají dle tvrzení žalobců odpovídat za škodu, kterou jim způsobili porušením své právní povinnosti počínat si poctivě, když jim měli zamlčet informace, týkající skutku, kterého se měl v předmětném domě dopustit 2. žalovaný, neboť není dána příčinná souvislost mezi porušením této právní povinnosti a vznikem škody na straně žalobců. Porušení této právní povinnosti nemohlo žalobcům způsobit škodu. Šlo o informaci o vlastnosti domu, která by vedla k vadnosti plnění, pro niž mohli žalobci žádat slevu z kupní ceny nebo odstoupit od smlouvy (srov. § 2106 o.z.). Žalobci z důvodu této vady požadovali slevu z kupní ceny ve výši 500.000 Kč. Sami tak poté, co předmětnou informaci zjistili, nejednali v souladu se svým tvrzením, o tom, že pokud by informaci měli, tak by kupní smlouvu neuzavřeli (a škoda by jim nevznikla).
23. Pokud se žalobci dovolávali odpovědnosti 3. žalovaného za vzniklou škodu, jako zprostředkovatele úvěrového obchodu žalobců u [REDAKCE], šlo o nové tvrzení, uplatněné až v odvolacím řízení, ke kterému nemohl odvolací soud přihlížet (§ 205a o. s. ř.), neboť před okresním soudem žalobci spatřovali porušení právní povinnosti 3. žalovaného pouze v zatajení podstatné informace (o vraždě v domě a stíhání 2. žalovaného).
24. Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalobci a 2. žalovaný dovolání, které Nejvyšší soud České republiky usnesením ze dne 7. 10. 2020, č.j. 28 Cdo 1613/2020-447 odmítl. Dovolací soud akceptoval právní názor odvolacího soudu o tom, že převodem peněžních prostředků žalobci na účet třetího subjektu došlo k uhrazení části kupní ceny, závazek z kupní smlouvy zanikl pro nemožnost plnění a bezdůvodné obohacením žalovaným 1 a 2. vzniklo jako plnění poskytnuté na základě určitého (později odpadnuvšího) právního důvodu. Žalobci tak plnili svůj vlastní dluh, nemohlo dojít k naplnění skutkové podstaty bezdůvodného obohacení vzniklého plněním za jiného. Je proto nerozhodné, jakého charakteru jsou právní vztahy mezi třetí osobou a žalovanými. Nejvyšší soud rovněž přisvědčil právnímu názoru odvolacího soudu o tom, že mezi protiprávním úkonem žalovaných 1. a 3. (tj. nezamlčet podstatné informace týkající se okolností důležitých pro rozhodování kupujících uzavřít kupní smlouvu) a vznikem škody, není dána příčinná souvislost, neboť do řetězce (porušení povinnosti a vznikem škody) vstoupila nezávislá skutečnost (návrh třetích osob na vydání předběžného opatření), která byla pro zánik závazku z kupní smlouvy, respektive pro vznik škody, rozhodující a kterou nemohli 1. a 3. žalovaní předvídat.
25. Výše uvedená rozhodnutí odvolacího a dovolacího soudu byla zrušena nálezem Ústavního soudu České republiky ze dne 15. 3. 2022, sp.zn. III. ÚS 3528/20. Ústavní soud neakceptoval závěry obecných soudů o tom, že by mezi jednáním 1. žalované a 3. žalovaného a vznikem škody nebyla dána příčinná souvislost. Vytkl odvolacímu soudu, že pokud změnil rozhodnutí okresního soudu, musí se dostatečně vypořádat s argumentací soudu prvního stupně a účastníků řízení. Ústavní soud nesdílel, že by došlo k přetržení příčinné souvislosti a vyložil, že je třeba zohlednit to, že nepoctivé jednání žalovaných bylo podstatnou (byť nikoliv jedinou) příčinou vzniku škody.
26. Po rozhodnutí Ústavního soudu uzavřeli žalobci a 1. žalovaná a 3. žalovaný výše uvedený smír a navrhli jeho schválení.
27. S ohledem na částečné zpětvzetí žaloby a zrušení celého rozsudku odvolacího soudu, postupoval odvolací soud nejprve dle ust. § 222a odst. 1 o. s. ř. a v rozsahu částky 258.000 Kč zrušil ve výrocích I. a II. rozsudek okresního soudu a řízení zastavil.

28. Dále odvolací soud dle § 220 odst. 2 o. s. ř. změnil rozsudek okresního soudu ve zbývající části výroků I. a II. tak, že schválil smír žalobců a 1. žalované a 3. žalovaného dle § 99 odst. 2 o. s. ř. a uložil 2. žalovanému zaplatit žalobcům částku 1.462.000 Kč.
- 29.2. žalovaný je povinen vydat žalobcům bezdůvodné obohacení v žalované výši (1.462.000 Kč), neboť v takovém rozsahu se bezdůvodně obohatil poté, co odpadl právní důvod poskytnutého plnění zánikem závazku pro nemožnost plnění z kupní smlouvy (§ 2006 odst. 1, § 2007, § 2991 odst. 2 o. z.). V tomto směru odvolací soud odkazuje na své předchozí právní závěry.
30. Povaha řízení připouští uzavření soudního smíru dle § 99 odst. 1 o. s. ř., uzavřený smír je v souladu s právní úpravou (§ 2894 a násl. o. z.) a závazným právním názorem Ústavního soudu České republiky (o odpovědnosti 1. žalované a 3. žalovaného za vzniklou škodu způsobenou jejich nepoctivým jednáním).
31. Žalobci uplatnili nárok na zaplacení vůči všem žalovaným v celkovém rozsahu 1.462.000 Kč. Odvolací soud proto vyjádřil ve svém výroku vzájemnou provázanost plnění žalovaných tak, že povinnost 2. žalovaného (vydat bezdůvodné obohacení) zanikne plněním ostatních žalovaných (nahradit škodu), k němuž se zavázali dohodou schválenou ve formě soudního smíru (kdy při poskytnutém plnění na uplatněný nárok se automaticky snižuje jeho výše).
32. Protože součástí ujednání o soudním smíru mezi žalobci a 1. a 3. žalovanými bylo také ujednání o náhradě nákladů řízení, nebylo samostatně o náhradě nákladů řízení mezi těmito účastníky rozhodováno (§ 224 odst. 1, 2 ve spojení s § 146 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).
33. Vůči 2. žalovanému byli žalobci úspěšní v rozsahu 85 %. (ohledně částky 1.462.000 Kč) a neúspěšní v rozsahu 15 % (ohledně částky 258.000 Kč). 2. žalovaný je tak povinen nahradit žalobcům 70 % jejich nákladů řízení. Celkové náklady žalobců za řízení před okresním soudem činí částku 341.630,70 Kč, tj. soudní poplatek 86.000 Kč a náklady na zastoupení advokátem – odměna advokáta za 8,5 úkonu právní služby po 12.144 Kč za zastupování každého ze žalobců (§ 7 bod 6, § 12 odst. 4 vyhl.č. 177/1996 Sb.), paušální náhrada hotových výdajů devětkrát 300 Kč, náhrada ztráty času osmkrát 100 Kč (§ 13 odst. 3, § 14 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb.), náhrada cestovních výdajů z [REDAKCE] do Pardubic a zpět jednou 321 Kč a třikrát 332 Kč a daň z přidané hodnoty (§ 137 odst. 3 o.s.ř.). K náhradě žalobců náleží 70 % z částky 341.630,70 Kč, tj. 239.141,50 Kč, a protože procesní postavení žalobců je samostatné (§ 91 odst. 1 o.s.ř.), je 2. žalovaný povinen nahradit každému z žalobců k rukám jejich advokáta (§ 149 odst. 1 o.s.ř.) jednu polovinu, tj. částku 119.570,70 Kč.
34. Také v odvolacím řízení byli žalobci úspěšní vůči 2. žalovanému v rozsahu 85 % a 2. žalovaný v rozsahu 15 %. Žalobci mají právo na náhradu nákladů 70 % svých nákladů řízení. Náklady žalobců za odvolací řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku 21.500 Kč a v nákladech na zastoupení advokátem – odměna advokáta za 4 úkony právní služby po 12.144 Kč za zastupování každého ze žalobců (§ 7 bod 6, § 12 odst. 4 vyhl.č. 177/1996 Sb.), paušální náhrada hotových výdajů čtyřikrát 300 Kč, náhrada ztráty času třikrát 100 Kč (§ 13 odst. 3, § 14 odst. 3 vyhl.č. 177/1996 Sb.), náhrada cestovních výdajů 347,80 Kč a daň z přidané hodnoty (§ 137 odst. 3 o.s.ř.). Celkové náklady žalobců činí 141.289,70 Kč, k náhradě přísluší 70 %, tj. 98.902,80 Kč a každému ze žalobců tak náleží k náhradě jedna polovina, tj. částka 49.151,40 Kč.
35. Každý ze žalobců na základě předchozího rozsudku odvolacího soudu zaplatili soudní poplatek z odvolání ve výši 9.138 Kč, který jim byl uložen v důsledku přechodu poplatkové povinnosti dle § 2 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, když v původním řízení byla 1. žalovaná byla procesně úspěšná a byla od placení soudního poplatku z odvolání osvobozena. Rozsudek odvolacího soudu byl zrušen Ústavním soudem České republiky. Současný výsledek řízení neodůvodňuje přechod poplatkové povinnosti na žalobce. Proto rozhodl odvolací soud o vrácení

zaplaceného soudního poplatku žalobcům, neboť jej ve výsledku zaplatili ti, kteří k tomu nejsou povinni (srov. § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné.

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, rozhodoval by o něm Nejvyšší soud České republiky v Brně.

Pardubice 4. října 2022

Mgr. Jan Ducháček v. r.
předseda senátu